

Vergaderjaar 2023–2024

28 676

NAVO

Nr. 449

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2024

Op 15 februari 2024 komen de NAVO-Ministers van Defensie in Brussel bijeen. De verwachting is dat de Zweedse Minister van Defensie deelneemt als genodigde. De bijeenkomst staat grotendeels in het teken van de voortgang van de implementatie van de besluiten die op de NAVO-Top in Vilnius vorig jaar zijn genomen om de afschrikking en verdediging van het bondgenootschap te versterken, en het grote belang van de voortzetting van concrete militaire steun aan Oekraïne.

In deze brief informeer ik uw Kamer over de Nederlandse inzet voor deze *Defence Ministers Meeting* (DMM). De Secretaris-Generaal (SG) van de NAVO heeft aangekondigd twee sessies bijeen te roepen: een sessie over afschrikking en verdediging en een bijeenkomst van de *NATO-Ukraine Council* (NUC).

Nederland verwelkomt de goedkeuring door het Turkse parlement voor toetreding van Zweden tot de NAVO. In dat kader zal Nederland zich uitspreken voor spoedige toetreding van Zweden tot het NAVO-bondgenootschap de verwachting uitspreken dat de volledige ratificatieprocedure ten behoeve van toetreding zo snel mogelijk wordt afgerond.

Afschrikking en verdediging

Tijdens de NAVO top in Vilnius op 11 en 12 juli 2023 namen de bondgenoten een historisch pakket aan dat bestaat uit militaire plannen en maatregelen om de bondgenootschappelijke afschrikking en verdediging aanzienlijk te versterken. De implementatie van de militaire plannen vormt de komende jaren een grote uitdaging voor de NAVO en de krijgsmachten van bondgenoten. De uitvoering van de plannen vereist aanvullende inspanningen van het bondgenootschap en de bondgenoten. Tijdens de DMM spreken de Ministers over de voortgang van de uitvoering.

Middels de *Force Sourcing Conferenties* hebben NAVO bondgenoten aangegeven met welke militaire capaciteiten zij het *NATO New Force*

*Model*¹ kunnen vullen, om zo de nieuwe militaire plannen uitvoerbaar te maken. Nederland zal tijdens de DMM het belang van voortzettingsvermogen van eenheden benoemen. Dat vormt een uitdaging voor alle bondgenoten, waaronder ook Nederland. Er is voldoende tijd nodig om naar dit model toe te werken. Tegelijkertijd onderstreept ook Nederland de noodzaak van ambitie en urgentie om onze krijgsmachten verder te versterken. Tijdens de DMM spreken de bondgenoten verder over de voortgang van dit proces onder leiding van SACEUR. Nederland zal tijdens de DMM opnieuw benadrukken dat de nieuwe plannen realistisch en op betrouwbare wijze moeten worden gevuld. Zodra meer bekend is over de implicaties voor Nederland wordt uw Kamer hierover geïnformeerd.

De bondgenoten spreken tijdens de DMM ook over de maatregelen die nodig zijn om de nieuwe plannen te ondersteunen zodat deze tot uitvoering kunnen komen («*enablement*»). Daarbij is aandacht voor onder andere logistieke zaken, militaire mobiliteit en de *whole-of-government* aanpak die daarvoor benodigd is. Ook zal er naar verwachting worden gesproken over de versterkte *Command & Control* structuur van de NAVO en het *Military Alert System*, waarin aandacht is voor de bevoegdheden die de bondgenoten delegeren aan SACEUR in geval van een crisissituatie.

Tijdens de DMM zal tevens worden gesproken over de stappen die de NAVO neemt om de nieuwe militaire plannen toekomstbestendig te maken. Naar verwachting spreken de Ministers over de implementatie van de *Defence Investment Pledge* – de afspraak dat alle bondgenoten minimaal 2% van het bbp aan defensie besteden – waarbij de SG NAVO het jaarlijkse *burden sharing* rapport zal presenteren. Ook spreken de Ministers over het *NATO Defence Planning Process* en de aankomende *Minimum Capability Requirements* (verwacht medio 2024) en blikken de Ministers vooruit naar de aankomende capaciteitsdoelstellingen (medio 2025). Op de agenda staat ook de versterking van de *Integrated Air and Missile Defence* (IAMD) van de NAVO. De oorlog in Oekraïne laat dagelijks zien hoe essentieel luchtverdediging is. De NAVO-Ministers van Defensie bespreken de gereedheid, effectiviteit en interoperabiliteit van de bondgenootschappelijke IAMD en welke additionele investeringen nodig zijn op dit vlak.

Tot slot zal naar verwachting worden gesproken over de noodzakelijke versterkte samenwerking met de defensie-industrie om op korte, middellange en lange termijn de capaciteiten van de NAVO weer op orde te brengen. Nederland verwelkomt het *Defence Production Action Plan* met mechanismen voor versterkte samenwerking op het gebied van defensie-industrie. Via het *Defence Industrial Production Board* wordt in kaart gebracht hoe het NAVO-bondgenootschap in samenwerking met de defensie-industrie de productie kan opschalen, en toeleveringsketens zo efficiënt en effectief mogelijk kunnen worden ingezet. Hierbij zijn standaardisatie en interoperabiliteit van belang. Nederland zal tijdens de DMM benadrukken dat samenwerking en coördinatie met de EU essentieel is om de productiecapaciteit in Europa structureel te verhogen. In dat kader stelde Nederland samen met Nederland, Duitsland en Italië in november 2023 een non-paper (Kamerstuk 2023–2024, 28 676, nr. 448) op

¹ Het NFM is het organisatorische (nieuwe) model waarmee de NAVO eenheden en hoofdkwartieren kan oproepen. Via nieuwe bondgenootschappelijke militaire plannen worden deze hoofdkwartieren en eenheden vervolgens ingezet om op dreigingen te kunnen reageren. Bondgenoten zullen deze eenheden leveren op verschillende niveaus van gereedheid, met wisselende reactietijden van 0 tot maximaal 180 dagen. (zie ook Kamerstuk 28 676, nr. 426 van 3 februari 2022)

met enkele concrete voorstellen. Dit non-paper is inmiddels door circa 20 andere NAVO-bondgenoten en EU-lidstaten medeondertekend. Dit illustreert het breed gedragen gevoel van urgentie met betrekking tot de vergroting van de defensieproductie-capaciteit. Een goed, concreet voorbeeld om de Europese productiecapaciteit te vergroten is de nieuwe productielijn voor Patriot-luchtafweerraketten in Duitsland. Duitsland had voor de productie van Patriot-luchtafweerraketten een licentie verkregen van de Verenigde Staten. Vervolgens heeft Duitsland de bestellingen voor Patriot-luchtafweerraketten van Spanje, Roemenië, Duitsland en Nederland gebundeld, zodat er een productielijn voor Patriot-luchtafweerraketten in Duitsland kon worden opgestart. Deze ontwikkeling is een sterk voorbeeld voor de mogelijkheden van opschaling van de productie(lijnen) in Europa. Het kabinet zal de Kamer nader informeren over de Nederlandse inzet om de productie- en leveringszekerheid verder te verhogen.

Oekraïne

De tweede *NATO-Ukraine Council* (NUC) op het niveau van Ministers van Defensie vindt plaats vlak voordat de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne op 24 februari 2024 zijn derde jaar ingaat. Namens Oekraïne is naar verwachting Minister van Defensie Umerov aanwezig. Ook zal een vertegenwoordiger van de Europese Unie deze sessie bijwonen.

Tijdens de NUC spreken de Ministers over de noodzaak van voortzetting van de steun aan Oekraïne, waaronder via het *Ukraine Comprehensive Assistance Package* (UCAP). De Ministers zullen tevens spreken over de voortgang ten aanzien van de hervorming van de Oekraïense veiligheids- en defensiesector en de doorontwikkeling van de Oekraïense krijgsmacht met als doel interoperabiliteit met NAVO-bondgenoten te bewerkstelligen. Nederland pleit in NAVO-verband voor voortzetting van de steun aan Oekraïne, zodat Oekraïne weerstand kan blijven bieden tegen de Russische agressie en op lange termijn een moderne en effectieve krijgsmacht kan opbouwen die in staat is toekomstige dreigingen geloofwaardig af te schrikken. Daarbij is het van belang dat de NAVO naast de huidige steun ook capaciteitsopbouw aanbiedt om de interoperabiliteit met de NAVO te verhogen. Deze oproep past binnen de bredere kabinetsinzet om Oekraïne op lange termijn te blijven steunen. Samen met een meerderheid van de NAVO-bondgenoten, heeft Nederland zich daarom en marge van de NAVO-top in Vilnius van 12 juli 2023 gecommitteerd aan het afsluiten van een bilateraal veiligheidsarrangement. Gesprekken over de uitwerking zijn gaande. Uw Kamer wordt op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen.

Met deze brief maak ik tevens van de gelegenheid gebruik om verslag te doen van de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) van 23 januari jl. Tijdens deze bijeenkomst voorzagen Oekraïne en de Verenigde Staten in een update van de ontwikkelingen aan het front. Daarbij kwamen onder andere de Russische tactiek van uitputting van de Oekraïense luchtverdediging aan bod, als ook de zware verliezen die de Russische krijgsmacht lijdt rond met name Avdiivka. De leiders van de verschillende *Capability Coalitions* presenteerden de voortgang van deze samenwerkingsverbanden, die in korte tijd een belangrijk vehikel zijn geworden om steun voor de Oekraïense krijgsmacht van de toekomst te coördineren. Daarbij geldt evenwel dat het van belang is om de balans te bewaren tussen steun op de korte en de langere termijn. Tot slot kondigden veel landen nieuwe steunpakketten aan. Namens Nederland heb ik nieuwe financiële bijdrages aangekondigd aan het Duits-geleide artillerie-munitie project (€ 87 mln.), het *International Fund for Ukraine* (IFU, € 25 mln.) en de

internationale IT-coalitie t.b.v. Oekraïne (€ 10 mln.). Over de Nederlandse materiële bijdrage houd ik uw Kamer op de hoogte middels de standaard leveringenbrieven.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren